

Terschelling, 24 september 2016

JURYRAPPORT WUBBO OCKELS BRANDARIS PRIJS 2016

Transitie, paradigmaverschuiving, disruptie, dat is de harde realiteit achter de veel lieflijker term “verduurzaming.” De opgave is zwaar. Moed, volharding en verbeeldingskracht zijn vereist. Daarom komen wij jaarlijks naar Terschelling, om hier, onder de Brandaris, die drie kwaliteiten in elkaar aan te wakkeren. Om doortastend de gestolde kristallen van onduurzame structuren in beweging te krijgen hebben we voorbeelden nodig. Inspiratoren. Mensen als Wubbo Ockels die ons de weg wijzen, legitimiteit verschaffen, en laten zien dat het anders moet, dat het anders kán, en dat duurzaam ook gewoon veel leuker is. Daarom is de Brandarisprijs in het leven geroepen: om de visionaire wegbereiders, die vaak reeds decennia tegen weerstand vechten, eens de wind in de rug te doen voelen.

Drie keer eerder is de prijs uitgereikt. De allereerste, nog gewoon Brandarisprijs geheten, ging naar Wubbo Ockels. De Visionair. Enkele maanden later stal de kanker zijn leven. We droogden onze tranen met zijn nalatenschap en hielden Wubbo bij ons door de prijs zijn naam te geven. Heel fijn dat Joos Ockels, Wubbo's vrouw, ook dit jaar weer bij ons is en de prijs uit wil reiken. Wubbo's eerste opvolger werd Klaas van Egmond. De Denker. Vorig jaar volgde Ruud Koornstra. Doener bij uitstek.

Wubbo, Klaas, Ruud, hoe verschillend ook, alledrie lopen ze zichtbaar voor de troepen uit. Maar wie neemt de troepen mee? Wie brengt die burger, die ondernemer, die bestuurder in contact met die kennis, die visie, die innovatie? Wie zorgt voor die verbreding en versnelling?

Dit jaar koos de jury uit uw nominaties een Verbinder. Een man (ja, alweer) wiens parcours van jongs af aan verbonden is met de grond en wat die voortbrengt.

Het leven op zijn ouderlijke boerderij werd gekenmerkt door hard en vooral *samen* werken. In het agrarische bedrijf was het verband tussen natuur en economie tastbaar en de coöperatieve gedachte springlevend. De grafieken van de Club van Rome deden hem de schrik om het jonge hart slaan; uit het Kralingse Popfestival, bekend als *Dutch Woodstock*, putte hij hoop, onder de indruk als hij was van de levens- en vernieuwingskracht van een geïnspireerde generatie. Noodzaak en inspiratie. Er volgden vier decennia in het teken van het verbinden van die twee, om ondernemingslust en innovatiedrang te mobiliseren voor mens en planeet. Voor het concreet maken van die verbinding - voor de vormgeving van een duurzame, sprankelende samenleving - zo lijkt zijn overtuiging, zijn we sterk op het bedrijfsleven aangewezen. Dus laten we het daarbij helpen.

Hij is inmiddels Mr. MVO. Eind jaren 90 bouwde hij de coalitie achter “De Winst van Waarden,” waaruit het gelijknamige SER-rapport voortkwam dat maatschappelijk verantwoord ondernemen op de politieke kaart zette. Het meest geraadpleegde SER-rapport ooit, wordt wel gezegd. Er moest, zo schreef de SER, een kenniscentrum komen over MVO voor bedrijven. Hij maakte zich daar hard voor. En het kwam er: MVO Nederland.

In 2006 besloot hij zijn goedbetaalde baan bij de Rabobank op te geven om die club te gaan leiden. Velen verklaarden hem voor gek: een onbesuisde duik in een onzeker avontuur bij een marginale organisatie kwetsbaar voor politieke stemmingswisselingen. “Be the change you want to see in the world,” antwoordde hij (verwijzend naar Gandhi), en inmiddels hebben meer dan 2400 partners zich bij dit motto aangesloten.

Als je tien jaar sindsdien overziet, mag je van een wonder spreken dat MVO Nederland nog bestaat. Beurskrach, recessie, kabinetcrises, bezuinigingen: terwijl de wind van verdeeldheid tegen blies, wist hij de troepen bij elkaar te houden. Uit te breiden zelfs. Hij maakte van MVO Nederland de grootste netwerkorganisatie voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in Europa. Een exportproduct op zich. Dankzij hem is er SIB Kenya, een lokaal equivalent van MVO Nederland.

Een onafhankelijk evaluatiestudie vond dat MVO Nederland brede waardering geniet onder zijn stakeholders en, in de woorden van Herman Wijffels, erin is geslaagd het waardenpatroon dat ten grondslag ligt aan maatschappelijk verantwoord ondernemen breed ingang te doen vinden in het Nederlandse bedrijfsleven, in belangrijke mate dankzij de betrokken en energieke leiding van onze winnaar. Dat is uiterst knap, gezien de diversiteit aan issues, partijen en innovaties die achter het containerbegrip MVO schuilgaan.

MVO gaat over een integrale visie op een duurzame bedrijfsvoering, maar in elk bedrijf betekent dat concreet wat anders. Hij verbindt daarom overkoepelende ambities - zoals Nederland wereldleider circulaire en inclusieve economie - met een concrete, individuele benadering op bedrijfsniveau. Hij beweegt zich verticaal tussen werkvloer en koepel, en horizontaal van het ene duurzaamheidsgremium naar de andere belangengroep. Hij is een ambassadeur van de duurzame voorhoede, een mentor voor volgers, en beide voor jongeren.

Willem, onlangs droeg je het directeursstokje en een effectieve organisatie over aan Maria van der Heijden. Je enorme ervaring, energie en netwerk blijven echter alom veelgevraagd. Dankzij jouw passie en bescheidenheid voelen partijen de ruimte om zich aan elkaar te verbinden. Daar ontkiemt de versnelling, de transformatie. Met of zonder rol voor jou, dat maakt jou niet uit. Jij maakt ons wel uit. Je liep marathons voor de groene zaak, maar liet de bloemen graag aan anderen. Vandaag kun je niet om de bloemen heen. Maar blijf alsjeblieft lopen, Willem, samen met ons.

(tekst: Mark Olsthoorn)

WUBBO OCKELS NOVA ZEMBLA PRIJS - WILLEM LAGEWEG

Springtij heeft sinds dit jaar ook een jongerenprijs: de Wubbo Ockels Nova Zembla Prijs. De naam Nova Zembla is niet voor niks gekozen. Het is de plek waar Willem Barentz met zijn bemanning overleefde en moed, volharding en verbeeldingskracht toonde, de criteria voor deze prijs.

De jury vindt de winnaar van deze prijs een inspirator. Hij ervaart een groot probleem, is er door gegrepen en komt in actie. Hij heeft de kracht om een idee tot uitvoering te brengen. Daarnaast weet hij de mensen die kritiek hebben op zijn plannen aan zich te verbinden en mee te laten denken aan de verbeteringen.

En ondertussen blijft hij en zijn team dóen. De pilot van zijn project ligt in de Noordzee voor de kust van Scheveningen. Zijn wilskracht gecombineerd met denk en doekracht gebracht met een optimistische vanzelfsprekendheid is een voorbeeld voor ons allemaal.

Voor mij valt deze winnaar in het rijtje Schippers en Verstappen. Stuk voor stuk helden voor velen, ze veroveren de wereld en gaan eigenlijk niet meer op voor jongerenprijzen, maar doen mee op olympisch niveau.

Dames, en heren. Wie droomt er van dat zijn kinderen, kleinkinderen of toekomstige kinderen later vuilnisman worden? Hij werd het.

De winnaar van de Wubbo Ockels Nova Zembla Prijs is **Boyan Slat van Ocean Cleanup**.

Meer informatie via jannemieke@springtij.nu